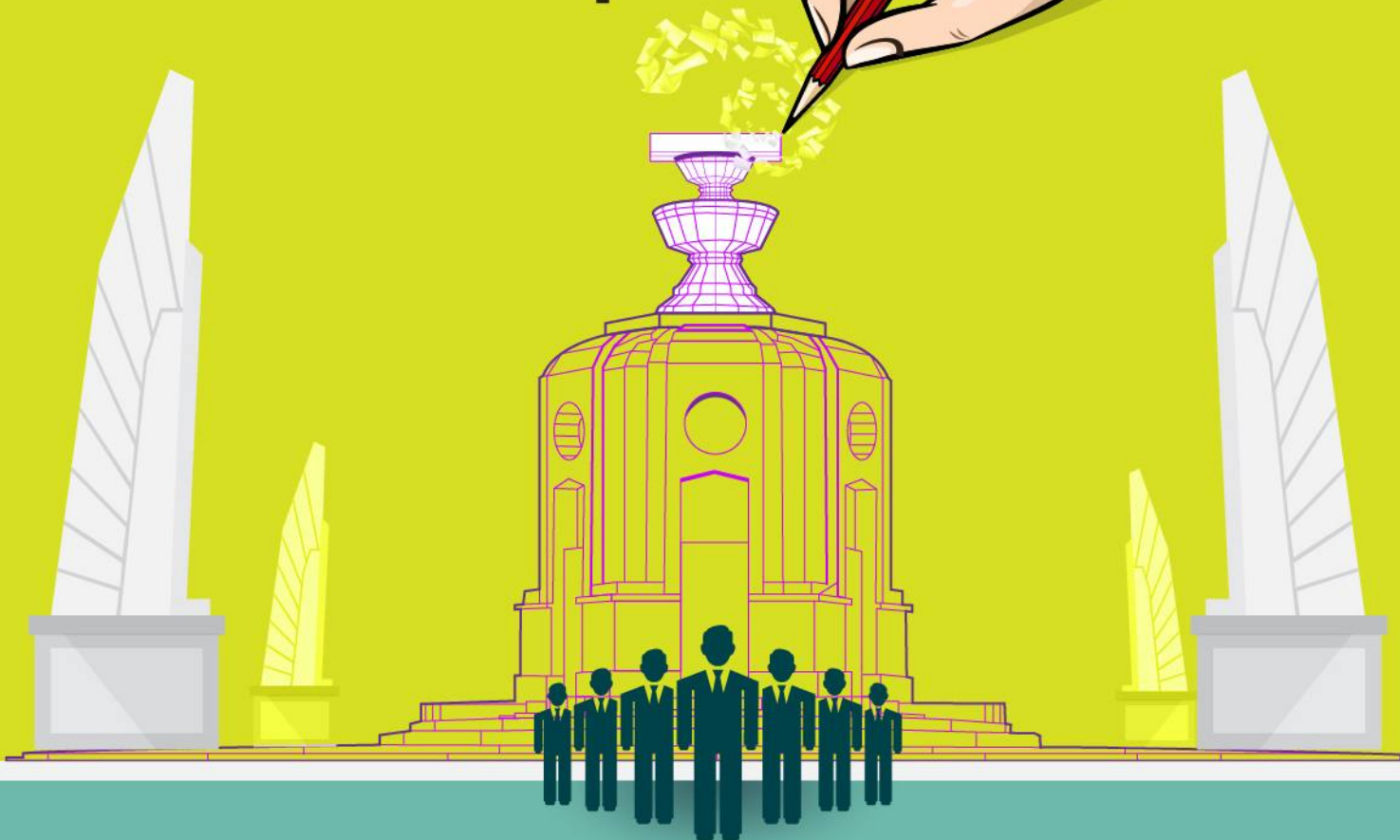

การร่าง
รัฐธรรมนูญ
ในอดีตถึงปัจจุบัน

หมายเหตุ : **ที่มา**..ของรัฐธรรมนูญไทย

- ❖ สีเขียว ใช้แทนค่า การยึดอำนาจ
- ❖ สีฟ้า ใช้แทนค่า สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
- ❖ สีส้ม ใช้แทนค่า สภาร่างรัฐธรรมนูญ
- ❖ สีส้ม ใช้แทนค่า คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

รูปรัฐธรรมนูญบนพานแว่นฟ้า ใช้แทนค่า การจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับสมบูรณ์ไทย

ที่มา..ของรัฐธรรมนูญไทย

การยัดอำนาจ

1.

1.1 ยกร่างขึ้นใหม่
(8 ฉบับ)

1.2 การนำรัฐธรรมนูญฉบับเดิมมาประกาศใช้ใหม่ (2 ฉบับ)

1.1 ยกร่างขึ้นใหม่ (8 ฉบับ)

- พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2490
- ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2502
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2519
- ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2520
- ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2534
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557

1.2 การนำรัฐธรรมนูญฉบับเดิมมาประกาศใช้ใหม่ (2 ฉบับ)

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช 2495
- ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2515

2.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
(1 ฉบับ)

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489

3.

สภาร่างรัฐธรรมนูญ
(สสร.) (4 ฉบับ)

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

4.

คณะกรรมการ
ยกร่างรัฐธรรมนูญ
(5 ฉบับ)

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 1

พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว
พุทธศักราช 2475

ประกาศใช้	:	27 มิถุนายน 2475
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	10 ธันวาคม 2475
อายุการใช้บังคับ	:	5 เดือน 13 วัน
ที่มา	:	คณะราษฎรยกร่าง และนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475
จำนวนมาตรา	:	39 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 2

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม
พุทธศักราช 2475

ประกาศใช้	:	10 ธันวาคม 2475
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	9 พฤษภาคม 2489
อายุการใช้บังคับ	:	13 ปี 4 เดือน 29 วัน
ที่มา	:	คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งสภาผู้แทนราษฎรเห็นชอบให้ตั้งขึ้น เพื่อยกร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อสภาผู้แทนราษฎรให้ความเห็นชอบแล้ว นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2489 เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2489
จำนวนมาตรา	:	68 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 3
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2489

ประกาศใช้	:	9 พฤษภาคม 2489
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	8 พฤศจิกายน 2490
อายุการใช้บังคับ	:	1 ปี 6 เดือน
ที่มา	:	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ประเภทที่ 2 เสนอญัตติให้สภาผู้แทนราษฎร พิจารณาและลงมติให้ความเห็นชอบ และนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรง ลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	ประกาศของคณะรัฐประหาร ภายใต้การนำของ พลโท ผิน ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490
จำนวนมาตรา	:	96 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 4
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช 2490

ประกาศใช้	:	9 พฤศจิกายน 2490
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	23 มีนาคม 2492
อายุการใช้บังคับ	:	1 ปี 4 เดือน 14 วัน
ที่มา	:	คณะรัฐประหารภายใต้การนำของ พลโท ผิน ชุณหะวัณ นำร่างรัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2492 เมื่อวันที่ 23 มีนาคม 2492
จำนวนมาตรา	:	98 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 5
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2492

ประกาศใช้	:	23 มีนาคม 2492
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	29 พฤศจิกายน 2494
อายุการใช้บังคับ	:	2 ปี 8 เดือน 6 วัน
ที่มา	:	จัดทำโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งตั้งขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ฉบับชั่วคราว แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	คณะรัฐประหารซึ่งเรียกตัวเองว่า “คณะบริหารประเทศชั่วคราว” ภายใต้การนำของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2494
จำนวนมาตรา	:	189 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 6
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475
แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2495

ประกาศใช้	:	8 มีนาคม 2495
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	20 ตุลาคม 2501
อายุการใช้บังคับ	:	6 ปี 7 เดือน 12 วัน
ที่มา	:	คณะรัฐประหารภายใต้การนำของจอมพล ป. พิบูลสงคราม นำรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2475 มาใช้บังคับใหม่ โดยให้ สภาผู้แทนราษฎรแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ขึ้น แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้เป็นรัฐธรรมนูญฉบับใหม่
ยกเลิกโดย	:	คณะรัฐประหารภายใต้การนำของ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ และประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญฉบับนี้ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501
จำนวนมาตรา	:	123 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 7

ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
พุทธศักราช 2502

ประกาศใช้	:	28 มกราคม 2502
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	20 มิถุนายน 2511
อายุการใช้บังคับ	:	9 ปี 4 เดือน 23 วัน
ที่มา	:	จัดทำขึ้นโดยคณะรัฐประหารภายใต้การนำของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2511 เมื่อวันที่ 20 มิถุนายน 2511
จำนวนมาตรา	:	20 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 8

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2511

ประกาศใช้	:	20 มิถุนายน 2511
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	17 พฤศจิกายน 2514
อายุการใช้บังคับ	:	3 ปี 4 เดือน 28 วัน
ที่มา	:	สภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นผู้จัดทำ และนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การรัฐประหารภายใต้การนำของจอมพล ถนอม กิตติขจร เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 2514
จำนวนมาตรา	:	183 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 9

ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
พุทธศักราช 2515

ประกาศใช้	:	15 ธันวาคม 2515
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	7 ตุลาคม 2517
อายุการใช้บังคับ ที่มา	:	1 ปี 9 เดือน 21 วัน : คณะรัฐประหารภายใต้การนำของจอมพล ถนอม กิตติขจร นำเอาธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช 2502 มาแก้ไขปรับปรุงใหม่ แล้วประกาศใช้รัฐธรรมนูญ
ยกเลิกโดย	:	การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2517
จำนวนมาตรา	:	23 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 10

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2517

ประกาศใช้	:	7 ตุลาคม 2517
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	6 ตุลาคม 2519
อายุการใช้บังคับ ที่มา	:	2 ปี : คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ จัดทำขึ้นโดยนำเอารัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2511 มาเป็นแนวทางในการยกร่าง เมื่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาและให้ความเห็นชอบแล้ว ได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	ประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินภายใต้การนำของ พลเรือเอก สฤษดิ์ ชลออยู่ เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2519
จำนวนมาตรา	:	238 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 11
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2519

ประกาศใช้	:	22 ตุลาคม 2519
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	21 ตุลาคม 2520
อายุการใช้บังคับ	:	1 ปี
ที่มา	:	คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้น แล้วนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	ประกาศของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินภายใต้การนำของ พลเรือเอก สงัด ชลออยู่ เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2520
จำนวนมาตรา	:	29 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 12
ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
พุทธศักราช 2520

ประกาศใช้	:	9 พฤศจิกายน 2520
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	22 ธันวาคม 2521
อายุการใช้บังคับ	:	1 ปี 1 เดือน 13 วัน
ที่มา	:	คณะรัฐประหารภายใต้การนำของพลเรือเอก สงัด ชลออยู่ นำร่างธรรมนูญการปกครองฉบับนี้ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 เมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2521
จำนวนมาตรา	:	32 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 13
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2521

ประกาศใช้	:	22 ธันวาคม 2521
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	23 กุมภาพันธ์ 2534
อายุการใช้บังคับ	:	12 ปี 2 เดือน 1 วัน
ที่มา	:	คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้น และเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา เมื่อเห็นชอบแล้ว ได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การรัฐประหารของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ภายใต้การนำของพลเอก สุนทร คงสมพงษ์ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534
จำนวนมาตรา	:	206 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 14
ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร
พุทธศักราช 2534

ประกาศใช้	:	1 มีนาคม 2534
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	9 ธันวาคม 2534
อายุการใช้บังคับ	:	9 เดือน 8 วัน
ที่มา	:	คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ภายใต้การนำของพลเอก สุนทร คงสมพงษ์ นำร่างธรรมนูญการปกครองขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2534 เมื่อวันที่ 9 ธันวาคม 2534
จำนวนมาตรา	:	33 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 15
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2534

ประกาศใช้	:	9 ธันวาคม 2534
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	11 ตุลาคม 2540
อายุการใช้บังคับ	:	5 ปี 10 เดือน 2 วัน
ที่มา	:	คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้น และเสนอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา เมื่อให้ความเห็นชอบแล้ว ได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เมื่อวันที่ 11 ตุลาคม 2540
จำนวนมาตรา	:	223 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 16
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2540

ประกาศใช้	:	11 ตุลาคม 2540
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	19 กันยายน 2549
อายุการใช้บังคับ	:	8 ปี 11 เดือน 9 วัน
ที่มา	:	สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้น และเสนอให้รัฐสภาพิจารณา เมื่อให้ความเห็นชอบแล้ว ได้นำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การรัฐประหารโดยคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ภายใต้การนำของ พลเอก สนธิ บุญยรัตกลิน
จำนวนมาตรา	:	336 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 17

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช 2549

ประกาศใช้	: 1 ตุลาคม 2549
สิ้นสุดการใช้บังคับ	: 24 สิงหาคม 2550
อายุการใช้บังคับ	: 10 เดือน 24 วัน 10 เดือน 24 วัน
ที่มา	: คณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (คปค.) ยกร่างขึ้น และนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	: การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550
จำนวนมาตรา	: 39 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 18

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2550

ประกาศใช้	: 24 ตุลาคม 2550
สิ้นสุดการใช้บังคับ	: 22 พฤษภาคม 2557
อายุการใช้บังคับ	: 6 ปี 6 เดือน 28 วัน
ที่มา	: สภาร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้น และประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยเสียงข้างมากลงประชามติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2550 จากนั้นได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	: การรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา (สิ้นสุดลงชั่วคราว ยกเว้นหมวด 2 ในส่วนของพระมหากษัตริย์ โดยคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ฉบับที่ 5)
จำนวนมาตรา	: 309 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 19

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว)
พุทธศักราช 2557

ประกาศใช้	:	22 พฤษภาคม 2557
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	6 เมษายน 2560
อายุการใช้บังคับ	:	2 ปี 10 เดือน 6 วัน
ที่มา	:	คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นำร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560
จำนวนมาตรา	:	48 มาตรา

รัฐธรรมนูญ ฉบับที่ 20

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
พุทธศักราช 2560

ประกาศใช้	:	6 เมษายน 2560
สิ้นสุดการใช้บังคับ	:	-
อายุการใช้บังคับ	:	-
ที่มา	:	คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจัดทำขึ้น ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยเสียงข้างมากลงประชามติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม 2559 สภานิติบัญญัติแห่งชาติให้ความเห็นชอบ และนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อ ทรงลงพระปรมาภิไธยและประกาศใช้
ยกเลิกโดย	:	-
จำนวนมาตรา	:	279 มาตรา

จัดทำโดย

กลุ่มงานพิธีภัณฑ์และจดหมายเหตุ

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

เผยแพร่ วันที่ 10 ธันวาคม 2563